

Hognestad skule sin tiltaksplan mot mobbing

2017 -2018

**"Ein som vert mobba,
er ein for mykje."**

Innhold

Hognestad skule sin tiltaksplan mot mobbing	2017 -2018	1
1. INNLEIING		3
LOVVERK		3
KVA ER MOBBING?		3
HOVUDMÅL MED TILTAKSPLANEN:		4
2. STRATEGIAR FOR Å FØREBYGGJA MOBBING		4
1. Førebyggjande arbeid i høve til lærarane/tilsette.		4
2. Førebyggjande arbeid i høve til føresette.		4
3. Førebyggjande arbeid i høve til elevane.		5
4. Konkrete tiltak på skulen kan vera:		5
3. STRATEGIAR FOR Å OPPDAGA MOBBING.		5
1. Elevsamtalar		5
2. Olweusmøter.		6
3. Sikker observasjon.		6
4. Vaktssystem.		6
5. Elevane må ha kjennskap til teikn på mobbing		6
6. Tilsette må kjenna til teikn på mobbing		6
7. Bevisstgjerjing av foreldre.		6
4. STRATEGIAR FOR Å STANSA MOBBING		6
1. Kva tid skal me gripa inn:		6
2. Korleis grip ein inn?		7
3. Kva gjer ein vidare? Snakk med:		7
"Den konfronterande samtalen"		7
4. Tiltak kring mobbeoffer:		8
5. Tiltak kring mobbar:		9
4. STRATEGIAR FOR Å STANSA MOBBING.		9
1. Kva tid skal me gripa inn:		9
2. Korleis grip ein inn?		10
3. Kva gjer ein vidare? Snakk med:		10
"Den konfronterande samtalen"		10
4. Tiltak kring mobbeoffer:		11
5. Tiltak kring mobbar:		11
1. Kva kan føresette og andre vaksne gjere om born fortel om mobbing på skulen:		11

1. INNLEIING

Våren 2003 vart Hognestad skule deltakar i Olweus-programmet mot mobbing og antisosial åtferd. Programmet skal førebyggja og redusere eksisterande mobbeprobler både i og utanfor skulemiljøet. Ein stor del av programmet går ut på å skulera, bevisstgjera og auka kunnskapen i personalgruppa.

Hovudprinsipp til grunn for tiltaksprogrammet er å få til "ei omstrukturering av det eksisterande sosiale miljø" for å skape eit klima som kan kjenneteiknast av:

- Varme og engasjement frå vaksne.
- Faste grenser mot uakseptabel åtferd.
- Konsekvent bruk av ikkje-fysiske, ikkje fiendtlege sanksjonar ved brot på reglar.
- Tydelege vaksne både i heim og skule.

Tiltaka skal iverksetjast på skule/system-, klasse- og individnivå.

Olweus-programmet vert i stor grad styrande for tiltaka som til ei kvar tid vert igangsette på Hognestad skule. Skulen er sertifisert som Olweus-skule frå 2009. Frå og med hausten 2017 vart det gjort lovendringar i opplæringslova paragraf 9A. Dette gjer at det vil og settast i gong tiltak dersom eleven opplev eit utrygt psykososialt skulemiljø, uavhengig av om saken vert sett på som ein mobbesak. Dette kan ein lese meir om på jærskulen sine felles sider: <http://www.tryggskule.no/> Der ein finn både lovverk og tiltaksplanar. Når skulen får melding om ei slik sak, set ein automatisk i gang med denne prosessen. Dette skal skje innan ei veke etter mottatt melding.

LOVVERK

Oversikt over lovverket finn ein på jærskulen sine felles sider, og linken på heimesida: <http://www.tryggskule.no/>

KVA ER MOBBING?

"Ein elev er mobba eller plaga når han eller ho gjentekne gonger og over ei viss tid, vert utsett for negative handlingar frå ein eller fleire personar, og den som vert mobba har vanskar med å forsvara seg." (D. Olweus)

Vi seier at ein elev vert mobba når ein eller fleire andre elevar:

- Seier vonde og ubehagelege ting til han eller ho, gjer narr av han/ho eller bruker stygge og sårande kallenamn.
- Overser han/ho fullstendig eller stengjer han/ho ute frå veneflokken.
- Slår, sparkar, luggar, skubbar eller stengjer han/ho inne.
- Fortel løgner eller spreier falske rykte om han/henne eller sender ubehagelege lappar og prøver å få dei andre elevane til å mislika han/ho.

Ved mobbing skjer dette gjentekne gonger og det er vanskeleg for den som vert plaga å forsvara seg. Om ein elev vert erta gjentekne gonger på ein ubehageleg og sårande måte, er dette også mobbing.

Det er ikkje mobbing når nokon vert erta på ein snill og venskapeleg måte. Det er heller ikkje mobbing når to om lag like sterke elevar sloss eller kranglar. (D. Olweus)

HOVUDMÅL MED TILTAKSPLANEN:

- Redusera eksisterande mobbeprobler både i og utanfor skulemiljøet.
- Førebyggja, oppdaga og stansa mobbing.
- Ha nulltoleranse i høve til mobbing og antisosial åtferd.
- Planen skal vera eit konkret og nyttig reiskap i arbeidet mot mobbing og antisosial åtferd.

Om nulltoleranse mot mobbing:

"Dette arbeidet handlar om å byggja opp ein permanent og god beredskap på alle skular, som skal sikra at det vert reagert raskt og kontant kvar einaste gong ein ser tilløp til mobbing. For meg er det dette som ligg i omgrepet nulltoleranse."

Helga Hjetland, leiar i Utdanningsforbundet.

2. STRATEGIAR FOR Å FØREBYGGJA MOBBING

Målsetting: Kvalifisera vaksne og elevar og skapa haldningar mot mobbing blant foreldre, elevar og tilsette.

1. Førebyggjande arbeid i høve til lærarane/tilsette.

- Regelmessige samtalegrupper
- Litteratur og film
- Loggbøker/samtalar
- Observasjon
- Informasjon og kurs til nye tilsette. Olweuskoordinator har ansvar for oppfølging.

2. Førebyggjande arbeid i høve til føresette.

- Foredrag/informasjon på foreldremøter. Grundig innføring på 1. og 4. trinn.
- Leggja fram resultat frå spørjeundersøking blant elvane.
- Gje føresette høve til å seia noko som kva dei meiner kan/bør gjerast.
- Gje råd til føresette om kva dei kan gjera for eigne barn:
 - Snakka med barna om mobbing og skapa haldningar mot.

- Byggja opp eit positivt sjølvbilete hjå barna.
- Følgja med i kva barna gjer i fritida og kva miljø dei ferdast i.
 - Vera vaksne/trygge føresette som set grenser utan å bruke valdelege oppsedingsmetodar.
 - Vera bevisste på at dei er rollemodellar for barna sine.
 - Bry seg om andre barn, særleg dei som har det vanskeleg.

3. Førebyggjande arbeid i høve til elevane.

Skapa haldningar og gje kunnskap om mobbing ved:

- Film
- Litteratur
- Rollespel
- Samtale/diskusjon
- Loggbøker/samtaler
- Observasjon
- Olweusmøter
- Få resultata frå årleg spørjeundersøking på skulen/trinnet.
- Skulereglar
- Sosiogram i klassane ved behov
- Informasjon

4. Konkrete tiltak på skulen kan vera:

- "Nulltoleranse" regelen for banning og krenkjande ordbruk. Elevane får melding viss ein vaksen overhøyrer banning eller krenkjande ordbruk..
- Leggja om rutinar. Her må ein laga ein plan i kvart tilfelle. Det kan vera anna type friminutt, annan sitjeplass, observasjon m.m.
- Betre tilsyn i friminutt og i ustrukturerte situasjonar.
- Friminutt til ulik tid, "time-out" i deler av eller heile friminutt.
- Følgja eleven til/frå skulen. Her må det avklarast kven som skal gjera kva.
- Oppfølging i friminutt.
- Styra innhaldet i deler av friminutt. Setja i gang, tipsa elevane om innhald.
- Endra på plassering av elevane i klasserommet, samansetjing av grupper.
- Orientera tilsette om situasjonen slik at alle kan følgja med ute og inne.

3. STRATEGIAR FOR Å OPPDAGA MOBBING.

Målsetting: Ha strategiar slik at vi kan oppdaga mobbing så tidleg som mogleg.

1. Elevsamtalar

- Skal gjennomførast minst to gonger årleg og ved mistanke om mobbing.
- Spør konkrete spørsmål kring mobbing på skulen.
- Sosiogram skal gjennomførast minst ein gong i året.

2. Olweusmøter.

- Alle klassar skal ha Olweusmøter kring mobbing og klassemiljø minst ein gong kvar 14. dag. Ha positiv vinkling. Kvifor har me det gildt her?

3. Sikker observasjon.

- Skriv notater ved observasjon av mobbing. Dokumentasjon.
- Desse skal arkiverast i elevmappa

4. Vaktssystem.

- Alle vakter skal melda frå til ansvarleg lærar viss ein har mistanke om mobbing. Bruk gule lappar i vaktvesten. Personalet må minnast på kor viktig dette er.

5. Elevane må ha kjennskap til teikn på mobbing.

- Elevane skal ha trening i å oppdaga mobbing.
- Klassemøte
- Mobbering
- Video
- Drama

6. Tilsette må kjenna til teikn på mobbing.

- Alle tilsette skal kjenna innhaldet i Olweus-programmet og i opplæringslova paragraf 9A . Meir info finn ein her: <http://www.tryggskule.no/>
-

7. Bevisstgjerjing av foreldre.

- Olweusprogrammet/mobbing skal vera tema på foreldremøte. Ein fortel kva ein gjer i antimobbearbeidet.
- Foreldre må kjenna til teikn på mobbing.
- Få foreldra til å diskutera si rolle som foreldre, bruka case eller anonyme situasjonar frå klassen eller andre klassar.

4. STRATEGIAR FOR Å STANSA MOBBING

Målsetting: Alle tilsette har plikt til å gripa raskt og riktig inn.

1. Kva tid skal me gripa inn:

Einkvar situasjon med uakseptabel åtferd, men særleg:

- Der nokon synest å ha det vondt.
- Der det er brot på skulen sine reglar.
- Der elevar synes å vera brydd over at vaksne plutseleg dukkar opp.
- Der elevar ber vaksne om hjelp.
- Der du sjølv har ei magekjensle på at noko "ugreit" skjer.

Gripa in "heller for ofte enn for sjeldan":

Fordi det sender viktige signal:

- Om at vaksne ser og følgjer med.
- Om at vaksne bryr seg.
- Om at vaksne har mot og styrkje til å gripa inn.

Du kan ta retrett utan å tapa noko:

- Gje beskjed om at det evt. ikkje var noko.
- Vaksne som innrømmer feil er meir truverdige.

Vurdera der og då:

Observer lenge nok til at du:

- Ser kven som er den/dei sterke.
- Ser kven som er skadelidande.
- Ser om det er leikeslossing eller alvor.

Raskt nok til at:

- Den det går utover ikkje lid unødig.
- Ingen får kjensle av at du er likegyldig.
- Overgripar ikkje får planlagt retrett.

2. Korleis grip ein inn?

- Går tett på.
- Grip inn bestemt, vera åtferdsspesifikk.
- Ikkje still spørsmål, krev at åtferda skal stansa nå.
- Informer om følgjene av ikkje å slutta med åtferda.
- Oppfølginga må vera gjennomførbar.
- Informer om vidare samtalar/oppfølging der og då.

3. Kva gjer ein vidare? Snakk med:

- Mobbeofferet.
- Mobbaren/mobbarane.
- Eventuelt vitner.
- Brukelogg.
- Foreldre: Samtale med dei ytterlegare viss nødvendig.

"Den konfronterande samtalen".

- **Når?** Så snart ein har høve til det. Helst med ein gong dersom det er mogleg.
(Rektor, kontordame eller den som har ledig tid tek klassen.)

- **Kvar?** Eit skjerma rom. Samtalane må føregå kvar for seg. Dersom det er fleire, må dei ikkje få høve til å snakka seg imellom og bli einige om kva dei skal seia.

- **Kven?** Kontaktlærer og den vaksne som var i situasjonen (helst). **Rektor og Olweuskoordinator ved behov.**

Den som mobbar, eller dei som mobbar ein og ein.

Innhald i samtalen:

- Set rammene.
- Legg fram dokumentasjon/indisier.
- Presenter krav om stans av åtferd.
- Presenter konsekvensar dersom ein ikkje sluttar.
- Fortel kva skulen gjer vidare.
- Sjekk at eleven har forstått.
- Avtal nye samtalar.

Form på samtalen:

- Skjerma rom.
- Alle sit ned.
- Dei vaksne viser alvor.
- Ikkje still spørsmål til eleven i første fase. Dei vaksne definerer og fortel.
- Ikkje tome truslar.
- Ikkje diskusjon om offeret sitt evt. bidrag til situasjonen.

Danna seg eit så klart bilete som mogleg av:

- Kvar mobbing har skjedd.
- Kor ofte mobbinga har skjedd.
- Når
- Korleis
- Kven som er den/dei mest aktive.
- Kvifor (Har mobbinga noko med konkrete situasjonar å gjera, noko med mobbeoffer/mobbar som individ å gjera, noko med gruppeprosessar?)
- Bodskapen er klar: Vi aksepterer ikkje mobbing ved vår skule og vil sørge for at det blir slutt på det.

NB: Skriv kort referat frå samtalen og legg det i mappa til den/dei elevane det gjeld. Ver forsiktig med namn i elevmappene. (Namn på andre elevar som er involverte i saka)

4. Tiltak kring mobbeoffer:

- Forsikra om vern.
- Ha individuelle oppfølgingsamtalar over tid.
- Oppmuntra eleven til å seie frå.
- Oppmuntra eleven til å ta kontakt med andre barn.
- Få opplæring i ulike spel/aktivitetar dersom det kan hjelpa på å verta meir inkludert.

Provoserande mobbeoffer: Her må ein i tillegg arbeida konkret og systematisk med ein plan for den enkelte der ein ser på eins eigen åtferd.

5. Tiltak kring mobbar:

- Ha individuelle oppfølgingssamtalar over tid med klare avtalar om krav og forventningar.
- Ver tydeleg på kva konkrete konsekvensar mobbinga fører til.
- Informere alle lærarane, "me ser deg" (du vil bli følgt nøye med)
- Konkret når oppfølgingssamtalen vil bli
- Ein samtale er ikkje nok.
- Heimen må informerast, eleven skal vita det.
- Være tydelege på at åtferda er uakseptabel

Avtalane bør gjerast kjende for føresette og dei vaksne i klassen/gruppa. Ein må fortsetja å ha samtalar med dei føresette til mobbar og mobbeoffer, viss nødvendig.

4. STRATEGIAR FOR Å STANSA MOBBING.

Skule:

Målsetting: Alle tilsette har plikt til å gripa raskt og riktig inn.

1. Kva tid skal me gripa inn:

Einkvar situasjon med uakseptabel åtferd, men særleg:

- Der nokon synest å ha det vondt.
- Der det er brot på skulen sine reglar.
- Der elevar synes å vera brydd over at vaksne plutseleg dukkar opp.
- Der elevar ber vaksne om hjelp.
- Der du sjølv har ei magekjensle på at noko "ugreit" skjer.

Gripa in "heller for ofte enn for sjeldan":

Fordi det sender viktige signal:

- Om at vaksne ser og følgjer med.
- Om at vaksne bryr seg.
- Om at vaksne har mot og styrkje til å gripa inn.

Du kan ta retrett utan å tapa noko:

- Gje beskjed om at det evt. ikkje var noko.
- Vaksne som innrømmer feil er meir truverdige.

Vurdera der og då:

Observer lenge nok til at du:

- Ser kven som er den/dei sterke.
- Ser kven som er skadelidande.
- Ser om det er leikeslossing eller alvor.

Raskt nok til at:

- Den det går utover ikkje lid unødig.
- Ingen får kjensle av at du er likegyldig.
- Overgripar ikkje får planlagt retrett.

2. Korleis grip ein inn?

- Går tett på.
- Grip inn bestemt, vera åtferdsspesifikk.
- Ikkje still spørsmål, krev at åtferda skal stansa nå.
- Informer om følgjene av ikkje å slutta med åtferda.
- Oppfølginga må vera gjennomførbar.
- Informer om vidare samtalar/oppfølging der og då.

3. Kva gjer ein vidare? Snakk med:

- Mobbeofferet.
- Mobbaren/mobbarane.
- Eventuelt vitner.
- Bruke logg.
- Foreldre: Samtale med dei ytterlegare viss nødvendig.

"Den konfronterande samtalen".

- **Når?** Så snart ein har høve til det. Helst med ein gong dersom det er mogleg. (Rektor, kontordame eller den som har ledig tid tek klassen.)

- **Kvar?** Eit skjerma rom. Samtalane må føregå kvar for seg. Dersom det er fleire, må dei ikkje få høve til å snakka seg imellom og bli einige om kva dei skal seia.

- **Kven?** Kontaktlærar og den vaksne som var i situasjonen (helst). **Rektor og Olweuskoordinator ved behov.**

Den som mobbar, eller dei som mobbar ein og ein.

Innhald i samtalen:

- Set rammene.
- Legg fram dokumentasjon/indisier.
- Presenter krav om stans av åtferd.
- Presenter konsekvensar dersom ein ikkje sluttar.
- Fortel kva skulen gjer vidare.
- Sjekk at eleven har forstått.
- Avtal nye samtalar.

Form på samtalen:

- Skjerma rom.
- Alle sit ned.
- Dei vaksne viser alvor.
- Ikkje still spørsmål til eleven i første fase. Dei vaksne definerer og fortel.

- Ikkje tome truslar.
- Ikkje diskusjon om offeret sitt evt. bidrag til situasjonen.

Danna seg eit så klart bilete som mogleg av:

- Kvar mobbing har skjedd.
- Kor ofte mobbinga har skjedd.
- Når
- Korleis
- Kven som er den/dei mest aktive.
- Kvifor (Har mobbinga noko med konkrete situasjonar å gjera, noko med mobbeoffer/mobbar som individ å gjera, noko med gruppeprosessar?)
- Bodskapen er klar: Vi aksepterer ikkje mobbing ved vår skule og vil sørgja for at det blir slutt på det.

NB: Skriv kort referat frå samtalen og legg det i mappa til den/dei elevane det gjeld. Ver forsiktig med namn i elevmappene. (Namn på andre elevar som er involverte i saka)

4. Tiltak kring mobbeoffer:

- Forsikra om vern.
- Skriv aktivitetsplan innan ei veke. Den skal innehalde konkrete tiltak og drøftast med foreldre og offer.
- Ha individuelle oppfølgingsamtalar over tid.
- Oppmuntra eleven til å seie frå.
- Oppmuntra eleven til å ta kontakt med andre barn.
- Få opplæring i ulike spel/aktivitetar dersom det kan hjelpa på å verta meir inkludert.

Provoserande mobbeoffer: Her må ein i tillegg arbeida konkret og systematisk med ein plan for den enkelte der ein ser på eins eigen åtfærd.

5. Tiltak kring mobbar:

- Ha individuelle oppfølgingssamtalar over tid med klare avtalar om krav og forventningar.
- Ver tydeleg på kva konkrete konsekvensar mobbinga fører til.
- Informere alle lærarane, "me ser deg" (du vil bli følgt nøye med)
- Konkret når oppfølgingssamtalen vil bli
- Ein samtale er ikkje nok.
- Heimen må informerast, eleven skal vita det.
- Være tydelege på at åtfærd er uakseptabel

Avtalane bør gjerast kjende for føresette og dei vaksne i klassen/gruppa. Ein må fortsetja å ha samtalar med dei føresette til mobbar og mobbeoffer, viss nødvendig.

1. Kva kan føresette og andre vaksne gjere om born fortel om mobbing på skulen:

- Skulen har og ein knapp på heimesida der ein kan melde frå om mobbing
- Ring skulen eller kontaktlærer snarast råd.
- Heimesida har link til jærskulen si eiga side for føresette som opplev at barnet blir krenka. <http://www.tryggskule.no/foreldre/>